

Monitoring serwisu informacyjnego *19.30* na antenie TVP oraz kontekstowo *Faktów TVN, Wydarzeń Telewizji Polsat i Dzisiaj TV Republiki*

Przeprowadzony w okresie 21 grudnia 2023 r. – 31 marca 2024 r.

Unikanie informacji niewygodnych dla koalicji rządzącej, skąpe i jednostronne relacje na temat tzw. odbicia mediów publicznych i wątpliwości związanych z legalnością działań władz w tej sferze, błędy merytoryczne i wypadki techniczne - to wnioski wynikające z monitoringu głównego serwisu informacyjnego telewizji publicznej *19.30*, przeprowadzonego przez Krajową Radę Radiofonii i Telewizji.

Monitoringiem objęto wydania serwisu informacyjnego TVP *19.30*, porównując kontekstowo z zawartością *Faktów TVN, Wydarzeń Telewizji Polsatu i Dzisiaj TV Republiki*. Badaniem objęto okres od 21 grudnia 2023 r. do 31 marca 2024 r.

20 grudnia 2023 roku wyłączono sygnał programów informacyjnych Telewizji Polskiej. Było to wydarzenie bez precedensu w historii demokratycznej Polski. Na powrót większości programów (TVP Info, Teleexpress, Panorama, Wiadomości o 8:00, 12: i 15:00) widzowie musieli czekać aż kilka tygodni.

Nadawanie głównego serwisu informacyjnego TVP – *Wiadomości* przywrócono 21 grudnia 2023 r., ale już pod zmienioną nazwą *19.30*. Miała to być nowa jakość, „czysta woda bez propagandowej zupy” – jak deklarował w specjalnym wystąpieniu nowy prowadzący serwisu Marek Czyż. Zapewniano o bezstronności i profesjonalizmie, oczekiwania medioznawców i ekspertów były niemałe.

Jednak nawet organizacje pozarządowe zajmujące się monitorowaniem mediów oraz fact checkingiem sceptycznie oceniły te deklaracje, gdyż mają zastrzeżenia do zawartości *19.30*. Świadczy o tym choćby raport Demagoga (opublikowany w lutym 2024 roku), którego eksperci przeanalizowali styczniowe wydania *19.30* i porównali je z *Faktami TVN* oraz *Wydarzeniami Polsatu*. Raport wykazał m.in. krytykę prezydenta RP Andrzeja Dudy oraz pomijanie informacji niekorzystnych dla rządu Donalda Tuska.

Także widzowie krytycznie oceniają nowy program informacyjny Telewizji Polskiej. Wskazują na to słabe wyniki oglądalności *19.30*.

Wg danych AGB Nielsen Media Research, w porównaniu z wynikami *Wiadomości* z grudnia 2022 roku, stycznia, lutego i marca 2023 roku, **serwis *19.30* w grudniu 2023 roku, styczniu, lutym i marcu 2024 roku zanotował dramatyczne spadki oglądalności. Niestety, kolejne miesiące nie przyniosły odwrócenia tendencji spadkowych i *19.30* nie odzyskała widzów.**

Wnioski z przeprowadzonego monitoringu zostały sporządzone przede wszystkim w oparciu o analizę zawartości serwisu 19.30. Zawartość wydań audycji informacyjnych u pozostałych nadawców została uwzględniana we wnioskach głównie w celu zaznaczenia różnic lub pominięć w relacjonowaniu wybranych wydarzeń.

Analiza nie miała charakteru ilościowego, a zatem nie objęła m.in.: czasu wystąpień poszczególnych polityków, frekwencji pojawiających się w serwisach tematów i czasu ich trwania.

Znaczący spadek oglądalności

Jak wspomniano na wstępie, najpoważniejszym efektem kryzysu w mediach publicznych od 20 grudnia 2023 r. był ogromny spadek oglądalności, przede wszystkim TVP Info (o ok. 70 procent) i głównego programu informacyjnego TVP, emitowanego od 21 grudnia 2023 r. pod nową nazwą 19.30.

Wg danych AGB Nielsen Media Research w styczniu 2024 r. serwis 19.30 miał **niemal osiemset tysięcy widzów mniej niż Wiadomości w styczniu 2023 r., w lutym i marcu było to ok. 950 tysięcy widzów mniej niż Wiadomości w porównywalnym okresie.**

Zestawienie oglądalności *Wiadomości* vs *19.30* /główne wydanie, godz. 19.30/ w programach TVP1, TVP INFO, TVP Polonia¹

AMR - średnia oglądalność minutowa					
	PROGRAMY	2022/grudzień	2023/grudzień ²	ZMIANA	ZMIANA %
1.	TVP1	1 954 316	1 999 897	45 581	2%
2.	TVP INFO	748 535	771 453	22 918	3%
3.	TVP Polonia	43 670	95 187	51 517	118%
	Razem	2 746 521	2 866 537	120 016	4%

¹ Informacja na podstawie telemetrycznego badania widowni telewizyjnej realizowanego przez AGB Nielsen Media Research na reprezentatywnej próbie ludności Polski powyżej 4 roku życia

Użyty wskaźnik:

AMR (ang. AVERAGE MINUTE RATING) - średnia oglądalność minutowa - opisuje wielkość widowni oglądającej konkretną audycję lub program telewizyjny

² do 19 grudnia 2023 - **Wiadomości**, od 21 grudnia - **19.30**

AMR - średnia oglądalność minutowa					
	PROGRAMY	2023/styczeń	2024/styczeń	ZMIANA	ZMIANA %
1.	TVP1	1 919 209	1 551 771	-367 438	-19%
2.	TVP INFO	693 978	289 447	-404 531	-58%
3.	TVP Polonia	38 048	60 768	22 720	60%
	Razem	2 651 235	1 901 986	-749 249	-28%

AMR - średnia oglądalność minutowa					
	PROGRAMY	2023/luty	2024/luty	ZMIANA	ZMIANA %
1.	TVP1	1 885 835	1 371 613	-514 222	-27%
2.	TVP INFO	725 449	244 990	-480 459	-66%
3.	TVP Polonia	39 230	59 857	20 627	53%
	Razem	2 650 514	1 676 460	-974 054	-37%

AMR - średnia oglądalność minutowa					
	PROGRAMY	2023/marzec	2024/marzec	ZMIANA	ZMIANA %
1.	TVP1	1 849 481	1 346 202	-503 279	-27%
2.	TVP INFO	679 850	209 065	-470 785	-69%
3.	TVP Polonia	44 902	63 633	18 731	42%
	Razem	2 574 233	1 618 900	-955 333	-37%

Szczegółowy opis monitoringu

Grudzień 2023 roku

W monitorowanych wydaniach serwisu *19.30* w grudniu 2023 r. – w przeciwieństwie do wydań *Faktów* (TVN), a w szczególności *Wydarzeń* (Polsat) i *Dzisiaj* (TV Republika) – nie relacjonowano przejęcia mediów publicznych przez Ministerstwo Kultury oraz wskazanych przez ministra osób. Nie pokazano bezprawnych działań koalicji rządzącej, które zarzuca jej opozycja.

Wskazano jedynie na propagandowy charakter przekazu *Wiadomości* i związaną z tym konieczność zmiany języka przekazu (np. prowadzący wydanie *19.30* z 21 grudnia 2023 r.

Marek Czyż: *Dziś – nie tylko my – chcemy wyjaśnić, dlaczego ta zmiana jest konieczna. Dlaczego - by budować wspólnotę narodową trzeba zmienić język przekazu - musimy po prostu informować).*

- Nie odnotowano również żadnych ujęć, np. w postaci nagrań z serwisów społecznościowych dostępnych w przestrzeni publicznej, ilustrujących sposób i moment „wejścia” do budynków Telewizji Polskiej, Polskiego Radia i Polskiej Agencji Prasowej władz wskazanych przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Nie było też relacji z przebiegu protestów przed budynkiem TVP na Pl. Powstańców. Wskazywano natomiast ogólnikowo, że trwa *okupacja budynków TVP*. W jednym z materiałów pokazano także zdjęcia polityków PiS w towarzystwie dotychczasowych dziennikarzy TVP, określając wejście przedstawicieli opozycji do budynku telewizji jako próbę rotacyjnej okupacji.
- W relacjach rozpowszechnionych w ramach grudniowych wydań serwisu nie zamieszczano wypowiedzi (np. konstytucjonalistów), publicznych oświadczeń (np. stanowisko Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka, KRRiT i Przewodniczącego KRRiT) lub innego typu informacji pojawiających się w debacie publicznej (np. wystąpienie RPO do ministra kultury w sprawie sytuacji w mediach publicznych) odnoszących się krytycznie do sposobu „przejęcia” mediów publicznych przez nowe władze oraz podstaw prawnych takiego działania.
- Jedyne krytyczną wypowiedzią na temat zmian przeprowadzanych w mediach publicznych i ich podstaw prawnych był fragment wypowiedzi Prezydenta RP Andrzeja Dudy dla Radia Zet o treści: *To jest anarchia (...) Anarchią jest omijanie obowiązującego prawa. Wczoraj została w sposób rażący przez pana ministra Sienkiewicza złamana Konstytucja. No, nie może być tak, że Sejm wydaje uchwały i te uchwały zdaniem ministra konstytucyjnego zastępują ustawy.*
- W większym wymiarze prezentowano natomiast wypowiedź Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego Bartłomieja Sienkiewicza, w której polityk przekonywał o prawidłowości i legalności podjętych przez siebie działań: *Te media trzeba zwrócić Polakom. Dlatego zostały wybrane nowe władze. Zostały wybrane w sposób prawidłowy, osadzony w polskim prawie i zaczynają pracę. Zaczynają pracę nad telewizją dla wszystkich Polaków, rzetelną (...) Wszystkie głosy, które zarzucają nieprawidłowość powołania tego, tak naprawdę są głosami ludzi, którzy stworzyli ten mechanizm zła. Są wściekli, są źli. Dlatego, że się im ten mechanizm zła odbiera.* Zabrakło także w materiale głosów opozycji podważających legalność działań władz wobec mediów publicznych.
- Na bieżąco – podobnie jak w serwisach informacyjnych TVN, Polsatu i TV Republika – informowano o zmianach personalnych w składach zarządów TVP. Należy jednak zauważyć, że zarówno w przypadku delegowania Macieja Łopińskiego na p. o. prezesa TVP przez Radę Nadzorczą, jak również wyboru Michała Adamczyka na

prezesa TVP przez Radę Mediów Narodowych zmiany te przedstawiono w 19.30 w negatywnym kontekście.

- Na przykład, w materiale z 25 grudnia 2023 r. podano, że: *odwołana przez Walne Zgromadzenie akcjonariuszy poprzednia Rada Nadzorcza TVP bez żadnych podstaw prawnych ogłosiła powołanie Macieja Łopińskiego p.o. prezesa TVP*. Przytoczono też wypowiedź adwokata Piotra Zemły przedstawionego jako Przewodniczący Rady Nadzorczej: *Dla mnie jako dla adwokata nie ma piękniejszego uczucia niż to, kiedy mój klient odzyskuje wolność. Moim klientem od 19 grudnia jest słowo i na państwa oczach, także w Telewizji Publicznej, tę wolność odzyskuje, której treść może sugerować, że dotychczasowe działania osób kierujących TVP od 19 grudnia 2023 r. służą odzyskiwaniu przez media publiczne wolności. Z kolei wybór przez Radę Mediów Narodowych Michała Adamczyka na prezesa TVP określono w wydaniu z 27 grudnia br. jako: *ogłoszenie nazwiska alternatywnego, popieranego przez polityków PiS, prezesa*.*
- W tym samym wydaniu pominięto fakt postawienia mediów publicznych przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w stan likwidacji, choć w szerokim zakresie o likwidacji mediów publicznych informowały pozostałe serwisy (*Fakty*: np. oświadczenie samego ministra, wypowiedzi premiera D. Tuska, postów PiS M. Błaszczaka i J. Kowalskiego, M. Rutki z Rady Mediów Narodowych, konstytucjonalisty z UAM; *Wydarzenia*: np. wypowiedzi posła PiS M. Błaszczaka, premiera D. Tuska, M. Koniecznego z Lewicy Razem, Patryka Jakiego z Suwerennej Polski; minister rodziny, pracy i polityki społecznej A. Dziemianowicz-Bąk, K. Czabańskiego, przew. RMN, M. Rutki – członka RMN, M. Koboski z Polski 2050 oraz infografika z fragmentami opinii prawnych prof. Ewy Łętowskiej i prof. Ryszarda Piotrowskiego, Dzisiaj: wypowiedzi posła PiS M. Błaszczaka, premiera D. Tuska, posła PiS Kowalskiego, posła z Polski 2050 M. Koboski oraz przewodniczącego KRRiT o bezprawności działań). W 19.30 natomiast wskazano (kolejny raz po wyemitowaniu 21 grudnia 2023 r. wypowiedzi ministra Bartłomieja Sienkiewicza) o legalności działań podejmowanych wobec mediów publicznych przez obecny rząd poprzez przedstawienie fragmentu wypowiedzi premiera D. Tuska z konferencji prasowej: *My działamy zgodnie z prawem, jeśli ktoś uważa, że my działamy niezgodnie z prawem, ma do tego instytucje odwoławcze, a nie pięści*.
- O postawieniu mediów publicznych w stan likwidacji poinformowano w 19.30 dzień później, zapewniając jednocześnie, że stan likwidacji nie oznacza niekorzystnych zmian programowych dla widzów czy też końca działalności samej TVP. Wskazano wręcz na pozytywny aspekt likwidacji poprzez wypowiedź radcy prawnego, dr. Marcina Wojewódki o tym, że sytuacja po postawieniu mediów w stan likwidacji staje się bardziej klarowna, bo zarządy, co do których były zgłaszane różne wątpliwości, zostaną zastąpione przez likwidatorów, którzy zajmą się spółką i będą wpisani do KRS. Jednocześnie wskazywano, że likwidacja to szansa na szybką i skuteczną

restrukturyzację, np. wypowiedź premiera D. Tuska z konferencji: *Tam są gigantyczne przerosty zatrudnienia. Tam (...) niektórzy ludzie, którzy służyli propagandzie zarabiali gigantyczne pieniądze (...) To jest naprawdę stajnia Augiasza i trzeba będzie robić dużo porządków. Niektóre będą kosztowały.* Widzów zapewniono, że z TVP nie znikną transmisje najważniejszych wydarzeń sportowych (EURO 2024, Igrzyska Olimpijskie 2024), rozrywka (fragment „Familiady) i ulubione seriale (urywek „M jak miłość”)

Styczeń 2024 roku

O ile w grudniu 2023 r. za jeden z kluczowych tematów obecnych w przestrzeni publicznej można było uznać spór wokół przejęcia TVP, związany z tym stan prawny mediów publicznych i wynikające z niego konsekwencje dla ich przyszłości, o tyle jednym z głównych tematów stycznia 2024 r. był spór o odebranie politykom PiS Mariuszowi Kamińskiemu i Maciejowi Wąsikowi mandatów poselskich, a następnie ich aresztowanie przez policję, osadzenie w areszcie i ułaskawienie przez Prezydenta RP.

- Należy zauważyć, że w wydaniu z 8 stycznia 2024 r. serwis 19.30 podobnie jak *Fakty TVN*, *Wydarzenia* Polsatu oraz *Dzisiaj TV* Republika informował o wydaniu przez sąd nakazu aresztowania polityków PiS, ale – w przeciwieństwie do pozostałych audycji - serwis 19.30 nie przedstawił stanowiska m.in. Kancelarii Prezydenta RP w tej sprawie ani innych opinii kwestionujących lub poddających w wątpliwość decyzję sądu. Dwa dni później, gdy wszystkie serwisy informowały o zatrzymaniu Mariusza Kamińskiego i Macieja Wąsika w Pałacu Prezydenckim, w 19.30 nie poruszono wątku autobusu miejskiego, który (zdaniem opozycji możliwie celowo) blokował wyjazd z Belwederu kolumny prezydenckiej, choć odniosły się do niego zarówno *Wydarzenia* (w drugim materiale w serwisie), *Fakty* (ostatni materiał w serwisie pod hasłem *spisek autobusowy*) oraz *Dzisiaj* (materiał pod hasłem *przypadkowy zbieg niefortunnych zdarzeń*). Serwis 19.30 nie informował również o demonstracjach pod zakładami karnymi, w których przebywali zatrzymani w Pałacu Prezydenckim Mariusz Kamiński i Maciej Wąsik. Informowały o tym pozostałe telewizje, codziennie (11,12,13,14,15.01) szerokie relacje i rozmowy z osobami uczestniczącymi w protestach pokazywano szczególnie w *Dzisiaj TV* Republika.
- W *Faktach* TVN 3 stycznia 2024 r. - jako czwarta informacja w serwisie - a w *Wydarzeniach* Polsatu 4 stycznia 2024 r., jako druga informacja wydania, oraz 3 i 4 stycznia w serwisie *Dzisiaj TV* Republika pojawiły się relacje o tym, że Prokuratura Regionalna w Szczecinie oskarżyła 30 osób w sprawie korupcji w jednym ze szczecińskich szpitali, a wobec b. Marszałka Senatu RP prof. Tomasza Grodzkiego, podejrzewanego przez prokuraturę o inicjowanie korupcyjnego procederu, skierowała do Senatu RP wnioski o uchylenie immunitetu. W materiale wyemitowanym w *Faktach*, oprócz opisu korupcyjnego procederu, przytoczono

wypowiedź prof. T. Grodzkiego, w której odpierał zarzuty prokuratury. W *Wydarzeniach* przytoczono nie tylko stanowisko prokuratury, która przyznała, że gotowy akt oskarżenia nie objął głównego - jej zdaniem – podejrzanego ze względu na chroniący go immunitet, ale także tzw. „setki” m.in.: prof. Tomasza Grodzkiego i posła Zbigniewa Konwińskiego (KO), posła Michała Wójcika (Suwerenna Polska) oraz przewodniczącego PO Donalda Tuska (wypowiedź archiwalna z 2010 r.). Szerokie relacje na ten temat pod hasłem „Grodzki chowa się za immunitetem” przygotował serwis *Dzisiaj*. W *19.30* nie podano powyższej informacji ani 3, ani 4 stycznia.

- Jednocześnie warto odnotować, że 10 stycznia 2024 r. tylko *Wydarzenia* i *Dzisiaj* poinformowały o tym, że KRS odrzucił wniosek ministra kultury o zmiany we władzach Telewizji Polskiej. Wg sądu zmiany te były podejmowane przez organ do tego nieuprawniony. Odmowę wpisania do KRS „nowych władz” TVP komentowali m.in.: Prezydent RP Andrzej Duda, członek Rady Mediów Narodowych Robert Kwiatkowski, przewodniczący Nowej Lewicy, posłowie Koalicji Obywatelskiej oraz Zjednoczonej Prawicy. Także 11 stycznia w serwisie *19.30* nie wspomniano o decyzji Sądu Rejonowego w Warszawie, który odmówił wpisania członków Rady Nadzorczej, zarządu Polskiego Radia do Krajowego Rejestru Sądowego powołanych 19 grudnia na mocy decyzji ministra kultury.
- W większości z analizowanych serwisów padały wypowiedzi krytykujące Prezydenta RP Andrzeja Dudę w związku z jego postawą wobec zdarzeń dotyczących Mariusza Kamińskiego i Macieja Wąsika i działaniami podejmowanymi w sprawie ułaskawienia polityków PiS. Jednak tylko w *19.30* rozpowszechniono w tym względzie dwa osobne materiały, wyraźnie krytyczne wobec działań prezydenta.
- Pierwszy z nich nadano 10 stycznia 2024 r. Było to zestawienie wypowiedzi byłych Prezydentów RP: Lecha Wałęsy, Aleksandra Kwaśniewskiego i Bronisława Komorowskiego, na temat działań Andrzeja Dudy.
- Z kolei 15 stycznia 2024 r. wyemitowano materiał odnoszący się do wypowiedzi Prezydenta RP A. Dudy na temat „terroru praworządności”: *Niech to będzie wielkim znakiem ostrzeżenia dla wszystkich polityków dzisiejszej Rzeczypospolitej, zwłaszcza dla tych, którzy obecnie rządzą, do czego prowadzi arogancja władzy i poczucie bezkarności, czy też jak wolę to nazwać: "terror praworządności"*. W materiale pokazano serię memów, w których wyśmiewano mimikę prezydenta oraz towarzyszące tej wypowiedzi gesty.
- W wydaniu *19.30* z 16 stycznia 2024 r., w którym relacjonowano burzliwy przebieg sejmowych obrad, podczas których przewodniczący klubu PiS Mariusz Błaszczak wnioskował o przeprowadzenie debaty dotyczącej uwięzienia polityków PiS, nie pokazano, że Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego B. Sienkiewicz, nie wstał w trakcie śpiewania przez parlamentarzystów hymnu. Natomiast w materiałach *Faktów*, w *Wydarzeniach* oraz *Dzisiaj* pokazano ujęcia z siedzącym w czasie hymnu ministrem.

- Trzy dni później w 19.30 pominięto – w przeciwieństwie do innych serwisów – informację o złożeniu przez opozycję wniosku o odwołanie Ministra Sprawiedliwości i Prokuratora Generalnego RP Adama Bodnara. Okazja ku temu była, ponieważ 19.30 informowała o wizycie w Warszawie unijnego komisarza sprawiedliwości Didiera Reyndersa, który tego dnia spotkał się z ministrem Bodnarem.

Luty 2024 roku

W lutowych wydaniach serwisów informacyjnych, oprócz relacji z protestów i blokad rolniczych na granicach w związku z napływem do Polski zboża i produktów rolnych z Ukrainy oraz negatywnymi konsekwencjami tzw. Zielonego Ładu, jednym z kluczowych wydarzeń była m.in. druga rocznica agresji rosyjskiej na Ukrainę, a także wszelkie tematy ilustrujące wpływ tej agresji na bezpieczeństwo Europy.

- W tym kontekście należy zauważyć, że w wydaniach serwisu 19.30 rozpowszechnionych od 22 do 29 lutego 2024 r. nie odnotowano żadnego materiału, który dotyczyłby przemówienia Ministra Spraw Zagranicznych RP Radosława Sikorskiego podczas posiedzenia Rady Bezpieczeństwa ONZ. Wystąpienie Radosława Sikorskiego miało miejsce 23 lutego br. i odnosiło się bezpośrednio do kłamstw i manipulacji wygłoszonych na forum RB ONZ przez ambasadora Rosji przy ONZ Wasilija Nebenzję na temat odpowiedzialności USA, NATO i Ukrainy za rozpętań wojny z Rosją.
- Dzień później o „ostrym” przemówieniu ministra Sikorskiego poinformowały *Fakty* (był to trzeci materiał w serwisie), zaznaczając, że szef MSZ *nie zostawił suchej nitki* na ambasadorze Rosji. *Wydarzenia* odniosły się do wystąpienia szefa polskiego MSZ w materiale z 27 lutego 2024 r. pn. *Zabiegi dyplomatyczne* (szósty materiał w serwisie). Jednocześnie warto podkreślić, że przemówienie stało się w tym czasie (tj. po 23 lutego) „głośne” nie tylko w mediach tradycyjnych, ale także społecznościowych, na portalach informacyjnych oraz kanałach YouTube (tzw. commentary).

Marzec 2024 roku

W marcu, szczególnie w dniach 15-17 marca 2024 r., opinię publiczną „zelektryzowała” wiadomość, że choć Komisja Europejska zdecydowała o przekazaniu europejskim koncernom zbrojeniowym 500 mln euro na zwiększenie zdolności produkcji amunicji artyleryjskiej, które pozwoliłoby nie tylko dostarczyć więcej pocisków Ukrainie, ale także uzupełnić zapasy państw UE w tym zakresie, to polskie firmy zbrojeniowe dostaną z tej puli jedynie 0,42% rozdysponowanej przez KE kwoty.

- KE ogłosiła decyzję o podziale środków 15 marca br., a krytyczne wpisy w serwisie X zamieścili w tej sprawie 16 marca br. m.in. przewodniczący klubu PiS i b. Minister Obrony Narodowej RP Mariusz Błaszczak oraz szef BBN Jacek Siewiera. 16 i 17 marca informował o tym serwis *Dzisiaj* w TV Republika, określając poziom środków dla Polski z programu amunicyjnego na rzecz Ukrainy jako „ochłapy”. Zarówno *Fakty*, jak również *Wydarzenia*, poinformowały o sprawie w wydaniach z 17 marca br., choć nadały jej nieco inną rangę. W audycji Polsatu był to drugi materiał w serwisie. Z kolei w *Faktach* TVN – czwarty. Niezależnie od powyższego w obu akcentowano m.in. krytykę Mariusza Błaszczaka pod adresem rządu Donalda Tuska (np. w serwisie TVN-u przytoczono wymianę zdań między szefem klubu PiS a przedstawicielami resortu obrony narodowej na platformie X).
- W wydaniu 19.30 z 17 marca pominięto informację o decyzji KE ws. środków na dofinansowanie produkcji amunicji artyleryjskiej w Europie. Nie przedstawiono także przebiegu politycznej dyskusji na ten temat w Polsce, którą zapoczątkowały wpisy ww. polityków. Powyższa kwestia została omówiona dopiero dzień później. W wydaniu rozpowszechnionym 18 marca br. odniesiono się do sprawy w drugim materiale w serwisie. Choć zamieszczono w nim krytyczne wobec działań UE i rządu wypowiedzi przedstawicieli opozycji (Mariusza Błaszczaka i Przemysława Czarńka), to punkt wyjścia dla przedstawianych informacji stanowiła przede wszystkim wypowiedź wicepremiera i Ministra Obrony Narodowej RP Władysława Kosiniaka-Kamysza, będąca odpowiedzią na pojawiające się w przestrzeni publicznej zarzuty.
- Na przykład, wprowadzenie do przedmiotowego materiału odczytane przez prowadzącego wydanie Marka Czyża kończyła seria pytań: *kto zasnął, kto zapomniał, kto się spóźnił albo kto zaniedbał, a ta amunicja ma swój polityczny kaliber*. Materiał otwierała z kolei wypowiedź wicepremiera Władysława Kosiniaka-Kamysza o „zawaleniu” przez rząd PiS sprawy dotacji dla polskiej zbrojeniówki, którą można potraktować jako pełniącą funkcję ogólnej odpowiedzi na postawione wcześniej przez prowadzącego pytania.
- Biorąc pod uwagę monitorowany okres, a także zaobserwowane w tym czasie pominięcia niektórych tematów w serwisie 19.30 lub opóźnienia w ich przedstawieniu (w porównaniu z serwisami konkurencyjnych nadawców) należy zauważyć, że zazwyczaj były one związane z relatywnie pozytywnym przedstawieniem działań obecnego rządu lub jego poszczególnych przedstawicieli. Np. brak doniesień o decyzji KE ws. dofinansowania produkcji amunicji w Europie w wydaniu 19.30 z 17 marca br. uzupełniono w materiale nadanym dzień później, w którym minister obrony narodowej odpierał potencjalne zarzuty w sprawie zbyt małych środków dla polskiej zbrojeniówki, a jako odpowiedzialnego za ten stan rzeczy wskazał poprzedni rząd.
- Jako stosunkowo pozytywne dla wizerunku ministrów można zaś uznać: brak informacji o wniosku opozycji o odwołanie dla Ministra Sprawiedliwości i Prokuratora

Generalnego RP Adama Bodnara oraz brak ujęcia z siedzącym podczas śpiewania hymnu przez parlamentarzystów Ministrem Kultury i Dziedzictwa Narodowego Bartłojem Sienkiewiczem. W tym kontekście należy zauważyć, że choć – z niezrozumiałych względów – pominięto w lutowych wydaniach 19.30 – informację o głośnym wystąpieniu Ministra Spraw Zagranicznych RP Radosława Sikorskiego na forum Rady Bezpieczeństwa ONZ, to w wydaniu audycji z 13 marca br., w którym relacjonowano różne aspekty przebiegu wizyty Prezydenta RP i Premiera RP w USA z okazji 25. rocznicy wejścia Polski do NATO, jeden z wątków tych relacji poświęcono pozytywnemu odbiorowi działań ministra przez amerykańską prasę i ekspertów. Jednocześnie w serwisach TVN i Polsatu rozpowszechnionych 12 lub 13 marca 2024 r. i dotyczących wizyty polskich polityków w Waszyngtonie, nie koncentrowano uwagi na sylwetce Radosława Sikorskiego. Materiały dotyczące jego działań na forum międzynarodowym wyemitowano bowiem wcześniej, tj. 24 (*Fakty*) i 27 (*Wydarzenia*) lutego br.

- W wydaniu z 28 marca oraz w kolejnych dniach pominięto temat dziennikarskiego śledztwa Wirtualnej Polski o tym, że złożone do sądu przez prokurator E. Wrzosek wnioski blokujące działania Prawa i Sprawiedliwości ws. mediów publicznych powstały poza siedzibą prokuratury i we współpracy z jedną z międzynarodowych kancelarii prawnych. Temat podjął serwis *Dzisiaj TV* Republika 28 i 29 marca donosząc, że prokurator E. Wrzosek mogła działać na polityczne zamówienie B. Sienkiewicza i trwa śledztwo mające wykazać, czy prokurator przekroczyła swoje uprawnienia. W *Wydarzeniach* Polsatu informacja o działaniach prokurator Ewy Wrzosek pojawiła się 31 marca 2024 r. W *Faktach* TVN nie odnotowano ani relacji z ustaleń dziennikarskiego śledztwa, ani materiałów na temat reakcji środowiska prawniczego w tej sprawie.
- Stosunkowo często, zwłaszcza na tle innych polityków szczebla samorządowego, pojawiał się w materiałach rozpowszechnianych w 19.30 prezydent Warszawy Rafał Trzaskowski. Był on obecny zarówno w relacjach z przebiegu kampanii samorządowej (nie tylko jako kandydat na prezydenta stolicy, ale także lider KO zagrzewający innych do walki o zwycięstwo), jak również w materiałach niezwiązanych z wyborami.
- W monitorowanym okresie materiałów niezwiązanych z kampanią wyborczą i przedstawiających obecnego prezydenta Warszawy w pozytywnym świetle odnotowano co najmniej cztery. Pierwszy z nich został wyemitowany 12 stycznia 2024 r. i zawierał informację o wystawieniu przez prezydenta Warszawy na aukcję WOŚP zabytkowego głośnika z Sali Kongresowej. Kolejne materiały odnotowano w marcu. W drugim – z 9 marca br. – informowano o oblaniu farbą przez grupę aktywistek pomnika warszawskiej Syrenki w proteście przeciw przyczynianiu się polityków do katastrofy klimatycznej. W materiale, oprócz wypowiedzi przedstawicielki organizacji, która przeprowadziła akcję, znalazły się wypowiedzi Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego Bartłojego Sienkiewicza (potępiającego

akt jako barbarzyński) oraz prezydenta Warszawy Rafała Trzaskowskiego, w której potępił on wandalizm, ale jednocześnie wyraził zrozumienie dla niektórych działań i przekonań młodych ludzi (*Rozumiem aktywność młodych ludzi. Bardzo dobrze, że wywierają presję na polityków, ale wandalizm nigdy nie popłaca*). W trzecim z odnotowanych materiałów – Rafał Trzaskowski wypowiadał się 11 marca br. w ramach relacjonowania pomysłów na ograniczenie sprzedaży alkoholu w polskich miastach (*Ja sam osobiście nie jestem wielkim zwolennikiem prohibicji (...) Jeżeli rzeczywiście olbrzymia większość warszawiaków będzie chciała wprowadzenia takiej prohibicji, to wtedy będziemy skłonni pójść za głosem obywateli*). Z kolei 18 marca br. – w materiale poświęconym uruchomieniu przy Szpitalu Południowym Warszawskiego Centrum Leczenia Niepłodności realizującego program leczenia niepłodności metodą in vitro wyemitowano dwie wypowiedzi prezydenta stolicy (*Cały proces może być przeprowadzony w jednym miejscu. To jest naprawdę najlepsze możliwe rozwiązanie; Dwa tysiące trzysta dzieciaków urodziło się w Warszawie. Bardzo z tego jesteśmy dumni*).

Wpadki techniczne

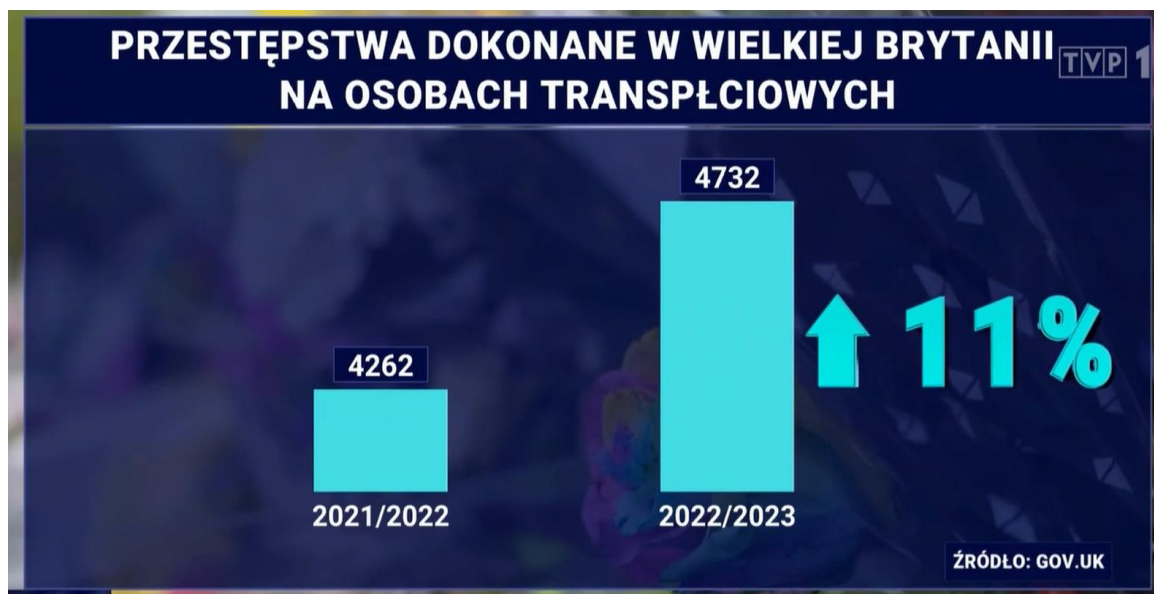
W wyniku monitoringu odnotowano również kilka wpadek realizatorskich w 19.30. Większość z nich dotyczyła błędów w prezentacji infografik lub wykresów.

- W wydaniu z 31 stycznia br. – w materiale o prawdopodobnym odnalezieniu wraku samolotu Amelii Earheart, pionierki lotnictwa wśród kobiet - zaprezentowano trasę jej ostatniego lotu z Papui Nowej Gwinei na wyspę Howland, podpisując na mapie Papuę Nową Gwineę jako „Papuę Nową Gwineę” (screen poniżej).

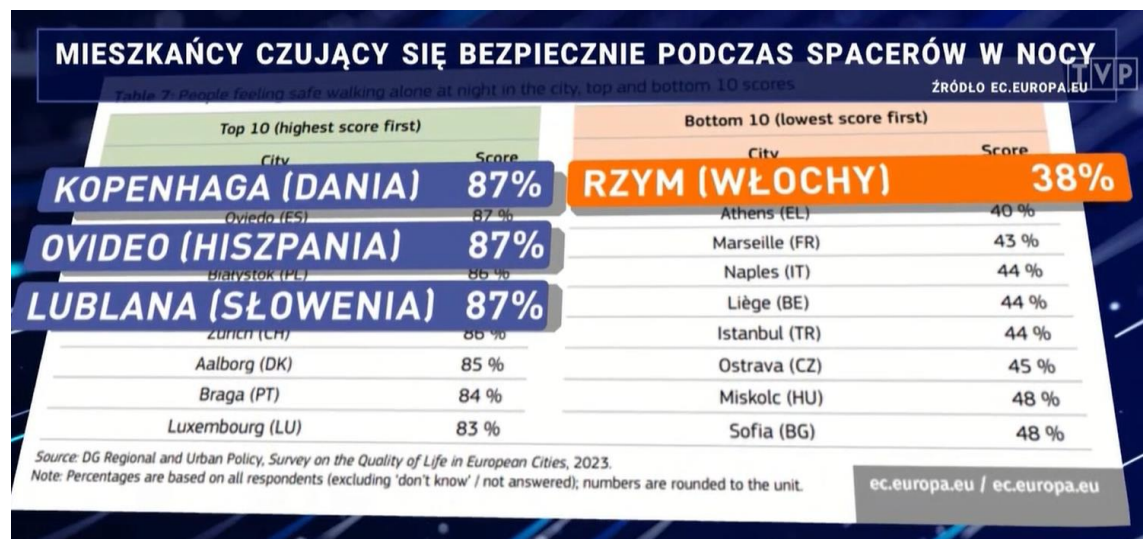
Źródło: serwis 19.30

- W wydaniu z 3 lutego br. wyemitowano materiał o brutalnym zamordowaniu transpłciowej nastolatki w Wielkiej Brytanii, prezentując m.in. dane o wzroście przestępstw z dokonanych na osobach transpłciowych. Ilustrujący te dane wykres słupkowy sugerował, że wzrost tego rodzaju przestępstw jest o wiele większy niż wskazywałyby na to dane liczbowe i przekracza wskazane w obrazie 11% (screen poniżej).

Źródło: serwis 19.30

- W wydaniu 19.30 z 4 lutego br. znalazł się materiał o problemach z rosnącą przestępczością w europejskich miastach. Zaprezentowano w nim m.in. wyniki raportu

KE na ten temat, w którym przedstawione były rankingi najmniej i najbardziej bezpiecznych miast w Europie. Wśród najmniej bezpiecznych ośrodków miejskich znalazło się hiszpańskie Oviedo, przedstawione na zarówno grafice, jak również z offu przez reporterkę jako „Ovideo”.

Źródło: serwis 19.30

- W wydaniu 19.30 z 10 lutego br. prowadzący serwis Zbigniew Łuczyński zapowiedział wyniki sondażu, w którym respondenci udzielali odpowiedzi na pytanie: Kto Pani/Pana zdaniem wygra najbliższe wybory samorządowe? Jako sondaż poparcia dla partii politycznych. Zanim zaprezentowano grafikę (screen poniżej), powiedział: *Ponad 40% poparcia dla Koalicji Obywatelskiej i połowa mniej dla Prawa i Sprawiedliwości. Na niecałe 2 miesiące przed wyborami samorządowymi. To wynik najnowszego sondażu*

United Surveys dla Wirtualnej Polski (poniższy wykres zaprezentowano we właściwym kontekście dopiero w wydaniu dzień później).

Źródło: serwis 19.30